

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Széchenyifürdő 2. Telefonszám 124.

Szerkesztésért felelős:
SZY. DR. KISS PÁL.

Alapította:
DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Félévre 10 K — f. | Egy hóra 1 K 80
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKRE:
Félévre 14 K — f. | Egy hóra 2 K 4

LEGUJABB HIREK.

Wekerle miniszterelnök

Budapesti tudósítónk telefonjelentése:

Bécsből jelentik a déli lapoknak, hogy az új miniszterelnök Wekerle Sándor dr. lesz. Kinevezése a jövő héti első napjaiban jelenik meg a hivatalos lapban. A király ma Berzeviczy Albertet, holnap Lukács Lászlót és Serényi Béla grótot fogadja kihallgatáson. Wekerle kabinetje már teljesen kész és nem egy név nagy meglepetést fog keltetni.

Návay Lajos a királynál.

— A husz éves kiegyezés
a kibontakozás fölvetése —

Egy nagy állás személyiség, aki az eddig lefolyt kihallgatásokról pontosan informálva van a következő közeleket tette: Az új miniszterelnök designálásánál elsősorban a választójog kérdésében való állásfoglalás az irányadó.

Ami a kiegyezést illeti, a legirányadóbb hely megingathatatlanul ezen az állásponton van, hogy monarchia két államnak ezen különleges gazdasági-politikai művét változtatlan formában kell fenntartani és hogy ezen változtatásra annak kevésbé lehet gondolni, mivel a kiegyezési operátumnak újból való kérdéses tétele kereskedelem-politikailag lehetetlennek tűnik a viszonyt és a legnagyobb komplikációkat vonhatná maga után.

Azért, hogy a kiegyezés komplexumát, amelyet a legnehezebb három évi tanácskozás után a monarchia mindkét államára néző tövös befejezésre juttattak, most újra tárgyalják, a korona véleménye szerint azó sem lehet. Minden elővondó miniszterelnök aki átveszi Tisza István gróf örökét, ezen három évi munkában megállapított kiegyezéssel, mint megváltozhatatlan operátumnak kell számolni.

Wekerle szerepe.

Wekerle Sándor kihallgatása, — fővárosi tudósítónk jelentése szer-

int. — a tíz nap óta vajdó várakozásban nem hozta meg a döntést. Wekerle kihallgatásának bizonyos pozitív eredménye csupán az, hogy kihallgatásra tanácsolta politikai beraját és bizalmat Návay Lajost. Ha Wekerle Sándor a miniszterelnökséget elvállalja, akkor Návay Lajos lesz a belügyminiszter.

Illetékes helyről arról értesülünk, hogy Wekerle tegnap olyan előterjesztést tett az uralkodónak, hogy vállalkoznék a kormányalkotásra. Az értesülés szerint Wekerle szelíjje az Ausztriával kötött kiegyezést, valószínű, hogy a volt miniszterelnök majdnem egészen magáévá teszi azt a kiegyezést, amelyet Tisza István gróf kötött Clam Martinic gróffal az ellenség nem is akadályozná ezt meg, csupán az Apponyi párt és Károlyi párt két esztendő van.

Vagy Wekerle Sándor megkonzentrációs kabinet alakításra megkötés, vagy pedig kisebbségi kormányt neves ki ötlethez, Andrássy Gyula gróf miniszterelnökségével.

Most várható Andrássy, Lukács László és Serényi Béla gróf kihallgatása, amely esetleg meg hozza a döntést. Ha a kabinetet Wekerle viinné, akkor Andrássy Gyula gróf fog benne társat kapni és viszont. Wekerlenek a választójogi tervéről tett nyilatkozata szerint nem tévedés, ha azt hiszik, hogy széles határok között mozgó választójog nélkül és Magyarország nek Ausztriával való kiegyezése nélkül a válság megoldása nem lehetséges.

Návay választójogi terve.

Ami az általános választójogi reformot illeti, legfelsőbb helyen tudvaleg azt kívánják, hogy az új választójog a 24 éves életkorhoz és a magyarai irni olvasni

tudáshoz legyen kötve. Návay Lajos már 20 esztendővel ezelőtt mint Csanád vármegye alispánja, olyan feliratot intézett a kormányhoz amelyben javasolta a választójog megadását a 24 éves kor határhoz, az irni olvasni tudáshoz és némi egyenes adó fizetéséhez kötve.

Návay Lajos megbízható értesítés szerint ma a választójogról azonnali fölfogással bír, hogy a választójogot a 28 éves életkorhoz és 4 esztendőnyi elvégzéséhez kell kötni. Návay azt javasolja ma a királynak, hogy koncentrációs kormányt nevezzen ki.

Májusi szárazság után

Milyen lesz a termés?

Elmúlt május hónapja, de a várva várt tavasszi eső, a kalász életadó tápláléka elmaradt. Kora tavasszal a legszebb reményekkel élve néztünk a termés elé, ma aggodva lesünk a percre, amikor a jótekoay eső ráhull a magyar régekre.

A már májusi hónap óta tartó szárazságról a Meteorológiai intézetben a következő felvilágosítást kaptuk:

— A hetek óta tartó nagy szárazságot a depresszió hiánya okozza. A légnyomás állandóan nagyon alacsony és bár tendenciája felénk terjesz

kedik, de alkalmasint messze tőlünk valik eső é, úgy hogy hozzánk nem ér el. Az utóbbi napokban voltak ugyan esőzések, különösen a Dunánál. A pünkösti ünnepek alatt itt is, ott is elvették csapadék, de ez természetesen mind kevés és nem mutatja a normális időjárás képét.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület egyik tagja a következőképp nyilatkozott a rendellenes időjárásnak a terméars várható hatásáról:

— Ilyen időre évek óta nem ezalákeztem. Nálunk, különösen pedig a kemény hideg telek után, mindig esős tavaszok jönnek. Az idei tavasz kivétel.

— Az egész május hónapban nem esett eső, sőt jegyez helyeken még áprilisban sem. Az árpa alig látatik a földhől és bár kalászat kányja már, szalmája nagyon alacsony. A krumpi teljesen elhagy, a zab és kukorica valamivel jobb, a rozs és buza is nagyon gyönge. A tavaszi vetés bizony csak féltérmet fog hozni. A viszonyok ilyenek a dunánfúli és nyugati vidékeken, a nagy Alföldön valamivel jobbak, a legrosszabbak Szolnok környékén. Természetesen tartós csapadékos időjárás még mindent helyrehozhat.

Visszavertük az olaszok támadásait

BUDAPEST, június 1.

Keleti harctér:

Semmi lényeges esemény nem történt.

Olasz hadszíntér:

Vodicenél tegnap reggel ismét az olaszoknak heves támadásait vertük vissza, egyébként csak tűzészégi harc volt a Oszeró mentén és helyenkint Karinthiában és a Tiroli arcvonalon is.

A vezérkar főnöke.

A német vezérkar legújabb jelentése.

(Hivatalos jelentés.)

BERLIN, június 1.

Nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Rupprecht bajor trónörökös hadserege:

A tengerparti homokparton az Ipera hajlásban és főleg a Nyitschater szakaszon tegnap este a tüzezési harc összpontosított tüzhátára több helyen erőket felderítő előretöréseket készített elő amelyeket közelharcban mindenütt visszavertünk. A labatol esaterná mellett és egészen a Seine déli partjáig itt a tűz tevékenység ismét nagy erőre emelkedett, az angolok felderítés céljából Fontaine mellett előretörték visszaverték őket.

A német trónörökös hadsereg arcvonala:

Az Aisne arcvonalán és Champegában a harcok helyzet változatlan. Tegnap reggel a Vauroytól délkeletre a Mont Sainton egyik vállalkozásunk alkalmával 60 francia maradt kezünkön.

Keleti harctér:

Smorgon Baranova és Bródi mellett továbbá a Zlocov tarnopoli vasut mentén a tűztevékenység folytatta a röviddel ezelőtt szokásos méreteket.

Macedón harcvonal:

Bolgár előőrsök tüzezésükkel megghusították ellenséges előretöréseket. A Vardar jobb partján és a Doirantótól dényugatra ellenségeink tegnap repülőgépi támadása következtében 4 repülőgépet és 3 költött léggömböt veszített.

LUDENDORF.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az osztrák Reichsrath sürgeti a békét

A király ma délután a bécsi Hofburgban számos ihódoló küldöttséget fogadott.

A Reichsrath lengyel klubja felhatalmazta Dasintzky képviselőt, hogy a többi pártokkal egyetértve a következő sürgősségi indítványt nyújtsa be a Házba: A világháború harmadik évének a végén, a mely világháború milliókra menő emberéletbe és nyomevultba került, Európa összes népeit kimerítette és a témegeéség rémöt idézte fel, végül mindkét küzdő fél elismerte a nemzetek önrendelkezési jogát a tartós béke alapján. Mindazokkal az államokkal és

népekkel, amelyek a békét a nemzetek megállapodása alapján akarják megkötni, szolidaritást vállalunk. A képviselőház felszólítja a kormányt, tegyen meg mindent a békének a legközelebbi időben való lehetővé tételére.

Ez évben vége lesz a háborúnak

A newyorki „Sun“ jelenti: Lansing államtitkár az amerikai szenátus külügyi bizottságában kijelentette, hogy a háború még ebben az évben ér.

Nem lesz több orosz offenzíva

A legutóbbi londoni háborús konferencián olyan ptervári jelentések kerültek szóba, amelyek szerint a munkások és katonák tanácsa közölte, hogy újabb orosz offenzíva kizárt dolog.

A Maros szabályozása.

Elmúlttük, hogy Szeged tanácsa június 17-re országos jellegű értekezletet hívott össze a Maros szabályozás és hajózhatósági tételle ügyében. Tenei Sándor dr. kamarai titkár a Maros szabályozására és a szegedi kereskedelmi kikötő létesítésére vonatkozó anyagot összegyűjtötte és önálló írásban adta ki. A fűtet cíjja a június 17-iki értekezleten résztvevőket előzetesen tájékoztatta.

A fűtet keveset részében a forgalmi politikanak általános irányváltásával foglalkozt, a melynek legfőbb jelentősége az, hogy a világháború alatt, különösen a központi hatalmakhoz tartozó országokban, a vízi forgalmi politikanak a kérdései nyomutak előterbe és a háború után a kormány és gazdasági élet a legnagyobb gondot lesnek kénytelenek a behajózás ügyeire fordítani.

Ezen a jelenségre két ok van. Mióta a hetvenes években Magyarországon a lassú vasutépítés megkezdődött, a vízutakat a vasutak mellett teljesen elhanyagolták és a Dunát kivéve, folyóteknél ugyancsak csak árvízvédelmi munkálatok történtek.

Máskor sőt az országnak csaknem egész keleti részét legjobban a Maros szabályozása és hajózhatósági tételle érdekli, amely hivatalos volt, hogy Erdély számára az első turai biztosítása és a málnál szorosabban kapcsolja az országot a világhoz.

A tanulmány részletesen kimutatja, hogy mit jelentene a Maros hajózhatósági tételle, a megadottság, kereskedelem és egyes iparágak szempontjából és ismerteti a gyér törvényhozási intézkedéseket melyek a Maros szabályozására vonatkoztak.

Ami a szabályozás módját illeti arra két terv merül fel. Az egyik a szabályozást nyílt mederrendezésre, a másik kamarasínpékkal és duzzasztókkal kívánja megvalósítani.

A keresztfelvitelt illetően Tenei fűtete Deutsche Lipót vállalkozásnak egy igen életrevaló tervét hozta javaslatba. Minthogy a kormány kármiféle feljamszabályozást csak egy hosszú évreke felállított program keretében, az évenként esedékes részletek arányában hajthat végre, ajánlatos volna, ha az érdekelt törvényhatóságok a szükséges költségeket a munkálatok gyors végrehajtása érdekében előlegeznék a kormánytól az ország az évi államháztartás arányában visszatérítendő.

Ezre már van precedens a az érdekelt törvényhatóságok ily irányú állásfoglalásával igazán komolyan tudnak dokumentálni azt, hogy a Maros hajózhatósági tételle mennyire fontosnak tartják.

A fűtet részletesen ismerteti a kikötőre vonatkozólag készült különböző tervtereteket.

A Maros hajózhatósági tételének ügye a világháború felgyúlán lekerült a naplóról. Ma elérkezett azonban az ideje, hogy mindkét országos jellegű ügyet, ismét foglalkozunk a foglalkozni vele. Működés Csanád megye minden arra hivatali támogatásje.

A nagylaki községi irnok büne

A furfangos cigányok

A szegedi törvénytörzők büntető tanácsa ma a nagylaki községi irnok és két cigány büntető tárgyalta, akiket erő elleni vétséggel és közokirathamisítással vádolt az ügyészség. Szabó Géza volt nagylaki községi irnok, Jakab Anna és Nagy Gusztáv cigányok lettek a vádlottak padján. A vád szerint Szabó Géza, aki ideiglenesen alkalmazott községi irnok volt a múlt év októberében a cigányok előtt tőjegyzőnek adta ki magát és negyvenhat koronáért igazolványt állított ki Jakab Annának és Nagy Gusztávnak, amelyben azt igazolta, hogy a cigányok megbízható nagylaki lakosok, és így vásárookra járhatnak.

A cigányok azonban nem voltak nagylaki lakosok, az irnok akkor látta őket először Szabó ezenkívül Nagy Gusztávnak Salágyi Géza névre kiállított egy bizonyítványt, amely szerint a cigány ötvennyolc éves, holott akkor még csak negyvenhétéves volt. A cigány ilyen módon akart megszabadulni a katonaságtól. A községi irnok még két löpasszust is kiállított Jakab Annának. A vád szerint az irnok egy Nagy Pál nevű cigánynak is adott bizonyítványt, amely szerint a katonaságtól szívaja miatt elbocsátották. Ez a cigány, akit annak idején letartóztattak, megszökött a nagyszebeni katonai ügyészség fogházából.

A mai tárgyaláson Hevesy Kálmán táblabíró elnököt. A vádhatóságot Papp Sándor dr. ügyész képviselte, a vádlottakat Lukácsy Géza dr. védte. A tárgyaláson Szabó Géza, aki katonai egyenruhában jelent meg, jehiszerezésével védekezett. Védekezése szerint Jakab Anna és Nagy Gusztáv részére azért állította ki a bizonyítványt, mert egy nagylaki cigány, akit már régebben ismert, igazolta, hogy nagylakiak.

A cigányok rendkívül tur-

Marhabört,

levegő, jód, szód, szelén, kalcium, kén, magnézium és más értékes anyagok, a legmagasabb napi árban vannak.

Löwenstein Armin

Deák Ferenc- u 48 szám.
Pácska harmadik mezzé.

Rehagy Ferenc

ocafja, hogy van (későbbi árakhoz)

hosszú

ohai kapni, egy (későbbi) árak, mint
Értékeseit lehet (későbbi) árak

Eladó földet a város alatt

Verebesben 6 hold,
Sírkecskén 2 " "
Bánomban 1 " "
Értékeseit lehet:

Iritz Mircsánál.

A Makói Összevétel Készítési és Előmozdítási Társaság (Makói Összevétel Társaság) a Makói (Közönségi) Összevétel Társaság

zálogintézte

a legmértékesebb kamattal és legelőnyösebb feltételek mellett kölcsönöket ad ékszerekre, arany és ezüst-érmékre, értékpapírokra, sersjegyekre és egyéb ingóságokra. Takaréktári osztályba öklendőket folyószámla előnyös kamattal és fizetési feltételek mellett ingatlankra, váltóra és kölcsönre. Hivatalos órák d. e. 9—12-ig. (Közönségi) Összevétel Társaság.

Eladó ház

Régi Vágóhid utca 11 számú saak-ház, melyből az épület le van bontva, azon épületnek felül alsó része csaroga és a hosszaló föld is melyből fel lehet építeni egy új házat. Ugyanakkor a Hárta és Sírkecskén utca sarkán lévő ház is a fennálló ház helyén új házzal építhető. Mindkét házról érdeklődni lehet:

Régi ház

tulajdonossal, Hárta utca 1 számú utcában Makón.

Jó házból való

fiú tanulókat

felvétetik a

Makói Függet-

len Ujság

nyomdájában

Egy 14-15 éves leány mindenesnek felvétetik. Szt. László-ter 34. sz. a.

Diszkrét kezelést vállalunk.

KISS KÁROLY

diszkrétkezelési vállalata.

Temetések rendezését a legegyszerűbbtől a legpompásabb kivitelig pontosan és jutányos áron végezzük. Ravatalozások pompás elrendezése! Ére és fakoporsó raktár!

Gyász esetekben tessék teljes bizalommal fenti céghez fordulni.

Pontos kiszámítás.

Makói Független Ujság

nyomdai műintézte

Nyomtatványok gyors és pontos elkészítése

Telefon szám 124.